

5.1 Het speelkwartier

Economie gaat over het maken van keuzes.

Iedereen maakt in het leven constant keuzes. Deze keuzes hebben economische gevolgen:

- Welke studie ga je volgen?
- Wanneer ga je op jezelf wonen?
- Ga je een huis huren of een huis kopen?
- Ga je kinderen krijgen of niet?
- Hoe verdeel je de taken thuis met je partner?
- Welk werk ga je doen en wanneer ga je naar een andere baan op zoek?
- Kies je voor veel uren werken en weinig vrije tijd of voor minder uren werken en veel vrije tijd?
- Wanneer stop je met werken?

5.2 Koophuis of huurhuis?

Een huis kopen:

- Mensen betalen een deel van het huis met eigen geld dat ze geleend hebben;
- Het grootste deel wordt betaald door een lening bij de bank af te sluiten (**hypothecaire lening**);
- Over deze lening moet rente betaald worden;
- De rente kun je aftrekken van je inkomen (**hypotheekrenteaftrek**);
- De lening moet op den duur terugbetaald worden (aflossen);
- Als je de lening niet meer kunt betalen krijgt de bank het huis en kan het verkopen om zo haar geld terug te krijgen (huis is als **onroerend goed** het **onderpand** van de lening);
- Een bank wil dus weten of iemand genoeg verdient om de rente en aflossing te betalen;
- Je hebt onderhoudskosten, verzekeringskosten en gemeentelijke belastingen (OZB);
- Als een huis in waarde stijgt is bij verkoop de winst voor de eigenaar;
- Als een huis in waarde daalt is bij verkoop het verlies voor de eigenaar.

5.2 Koophuis of huurhuis?

Bij het kopen van een huis komen een aantal zaken kijken:

- Iemand, die zijn huis verkoopt schakelt een makelaar in. Deze makelaar bepaalt hoeveel het huis waard is (taxatie). Op basis hiervan stelt de verkoper een verkoopprijs vast;
- Als een huis lang te koop staat, kan de eigenaar er voor kiezen om de verkoopprijs te laten zakken;
- Een makelaar moet aan allerlei wettelijke regels voldoen. Dit geeft de koper en verkoper zekerheid;
- Als het huis verkocht is, wordt er door de notaris een document opgesteld waarin dit vastgelegd wordt;
- De notaris zorgt dat de koper het geld betaald en dit naar de verkoper gaat;
- In het kadaster wordt de nieuwe eigenaar van het huis ingeschreven. Het kadaster geeft aan wie eigendom is van een huis, bedrijfspand, stuk grond.

5.2 Koophuis of huurhuis?

Voordeel kopen:

- Als de lening is terugbetaald is het huis volledig je eigendom;

Nadeel kopen:

- Je gaat voor langere tijd een verplichting aan;
- Als je inkomen terugloopt (verlies van werk) loop je het risico de lening niet meer te kunnen betalen;
- De huizenprijzen dalen sinds 2009. Nu verkopen betekent verlies maken.

Een huis huren:

- Mensen betalen per maand een bedrag aan de eigenaar van het huis;
- Mensen met een laag inkomen kunnen een tegemoetkoming in de huur krijgen.

Voordeel huren:

- Je hoeft geen groot bedrag te lenen of spaargeld in te zetten zoals bij een koopwoning;

Nadeel huren:

- Het huis blijft altijd eigendom van de eigenaar ook al huur je het voor 50 jaar;
- Je kunt een slechte huurbaas treffen. ([Video Huurteam Groningen](#))

5.3 Taakverdeling in de huishouding

Als mensen kinderen krijgen heeft dit ook financiële gevolgen:

- Opvoeding van kinderen kost tijd, dus men gaat minder werken;
- Het inkomen daalt en de uitgaven nemen toe;
- Kinderen zorgen voor meer huishoudelijk werk;
- Als ouders werken, moet het kind naar de kinderopvang;
- Overheid stimuleert het werken van ouders door deeltijdwerk mogelijk te maken;
- De overheid geeft mensen een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang.

Let op:

Het maakt uit welke partner minder gaat werken. (Verschil in uurloon).

Als iemand minder gaat werken ontvangt hij minder loon, maar er hoeft ook minder aan kinderopvang betaald te worden.

De opofferingskosten van minder werken zijn:

Daling besteedbaar inkomen – daling uitgaven voor kinderopvang.

Doordat mannen vaak meer verdienen dan vrouwen zijn de opofferingskosten van minder werken voor vrouwen meestal minder dan voor mannen.

5.3 Taakverdeling in de huishouding

Voorbeeld 1:

Kim heeft voor schoonmaken per week 8 uur nodig, Martijn 12 uur

Kim heeft voor tuinonderhoud per week 4 uur nodig, Martijn 2 uur

Wat is de ideale taakverdeling?

Kim kan schoonmaken het snelst, dus zij maakt 8 uur per week schoon.

Martijn kan de tuin het snelst onderhouden, dus hij doet dit 2 uur per week.

Kim heeft een **absoluut voordeel** bij schoonmaken.

Martijn heeft een absoluut voordeel bij tuin onderhoud.

5.3 Taakverdeling in de huishouding

Voorbeeld 2:

Kim heeft voor koken per week 6 uur nodig, Martijn 9 uur

Kim heeft voor kinderen verzorgen per week 12 uur nodig, Martijn 27 uur

Wat is de ideale taakverdeling?

Kim kan beide taken het snelst. Kim doet dus alles in het huishouden en Martijn hoeft helemaal niets te doen.

5.3 Taakverdeling in de huishouding

Voorbeeld 2:

Kim heeft voor koken per week 6 uur nodig, Martijn 9 uur

Kim heeft voor kinderen verzorgen per week 12 uur nodig, Martijn 27 uur

Wat is de ideale taakverdeling?

Kim kan beide taken het snelst. Ze wil echter maar 14 uur aan het huishouden besteden.

Kim heeft $\frac{2}{3}$ van de tijd voor koken nodig, die Martijn nodig heeft.

Kim heeft $\frac{12}{27}$ van de tijd voor de kinderen nodig, die Martijn nodig heeft.

Kim is dus in relatieve zin het snelst met het verzorgen van de kinderen. Kim heeft hier een **comparatief voordeel**.

Kim besteedt 12 uur aan kinderen verzorgen en 2 uur aan koken. Kim doet nu $\frac{1}{3}$ deel van de kooktaken.

Martijn doet $\frac{2}{3}$ deel van de kooktaken. Dit is $\frac{2}{3}$ van 9 (!) uur = 6 uur.

5.4 Stoppen met werken?

In 1957 is de AOW ingevoerd. Iedereen die 65 jaar of ouder is, krijgt vanaf dan een maandelijkse uitkering. Daarnaast hebben veel mensen nog een aanvullend pensioen opgebouwd.

Tot voor kort waren er een aantal regelingen waardoor mensen eerder met pensioen konden gaan.

1. VUT-regeling (Vervroegde Uittreding)
De uitkeringen voor de VUT worden betaald uit de premies van de werkenden. De mensen die nu werken, betalen voor de VUT-ters van nu. Dit heet het **omslagstelsel**.
2. Vervroegd pensioen (prepensioen)
Hierbij bouw je zelf een bedrag op om in de toekomst als uitkering te ontvangen. Dit heet het **kapitaaldekkingstelsel**.
3. Levensloopregeling
Jaarlijks kunnen mensen maximaal 12 procent van hun brutoloon belastingvrij storten. Dit tot een maximum van olopend 210% van het brutojaarloon.